

det kommer selvfølgelig an paa, hvordan Vilkaarene blive. Om det bliver Fæste eller Eje, er i og for sig ikke absolut afgørende. Det gælder om, at Landarbejderen paa en let og billig og for Staten forsvarlig Maade kan komme til nogen Jord.

Men jeg begærede Ordet for at sige et Par Ord om, hvorledes dette Forslag stiller sig med Hensyn til Principspørgsmaalet: Brug eller Eje. Der staar flere Steder i Lovforslaget „Brugere“. Der staar i § 6, at vedkommende faar Husmandslodden overdragen „til Brug“, og den ærede Ordfører, saavel som den sidste ærede Taler, talte bestandig om, at det var en Bruger, som her sad inde med Jorden. Men det er det jo slet ikke. Efter de Paragraffer, som i dette Spørgsmaal ere de afgørende, er det klart, at det er en Ejer, der faar denne Jord. Det fremgaar ikke mindre end 3 Gange af Lovforslagets § 13. For det første fremgaar det tydelig deraf, at der staar, at Landarbejderens Skøde skal stemples paa Papir til Takst 1 Kr. Det har altid været saadan her i Landet hidtil, at naar en Mand havde Skøde paa en Ejendom, ansaa man ham for Ejer. For det andet staar der i § 13, at han skal udstede Panteobligationer til Statskassen, og det bestemmes, at disse Panteobligationer kunne være paa ustemplet Papir, men den, som kan udstede Panteobligationer i en Ejendom, maa være Ejer deraf. For tredje Gang staar der i Paragraffen, at han er Ejer, idet det hedder, at Tinglæsningsgebyrer og alle andre Afgifter til det offentlige skulle bortfalde. De Afgifter til det offentlige, her maa være Tale om, ere de Afgifter, en Mand skal betale, naar han køber en Ejendom og bliver Ejer; der staar udtrykkelig, at disse Afgifter til det offentlige skulle bortfalde; og det maa tilsigte en Lettelse for denne Mand, som, uagtet han ikke betaler dem, alligevel bliver Ejer af Ejendommen. Yderligere staar der i § 14, at den, der har faaet et saadant Husmandsbrug overdraget paa de i det foregaaende omhandlede Vilkaar, udøver en Ejers fulde Raadighed over samme. Der staar det jo udtrykkelig, han er virkelig Ejer af Ejendommen. Endvidere staar der i § 19, at i Tilfælde af, at Brugeren

ønsker i levende Live at overdrage hele Husmandsbruget til en anden, kan denne indtræde i Forholdet til Statskassen, naar han opfylder de foran i §§ 2 og 3 stillede Betingelser. Altsaa den, der har et saadant Husmandsbrug, er Ejer og kan efter § 19 sælge Ejendommen til en anden. Jeg mener, at hvorledes man end stiller sig til Spørgsmaalet: Brug eller Eje, hvad man saa anser for det heldigste Besiddelsesforhold, maa det altid anses for det gavndigste, at man i Lovforslag, som forelægges i Tinget, er klar over, hvilket Besiddelsesforhold man ønsker at skabe, og at man ikke i een Paragraf kalder en Mand Bruger, som man i andre udtrykkelig indsætter til Ejer.

Jeg skal i øvrigt kun udtale min Glæde over, at dette Forslag er blevet forelagt, thi det Spørgsmaal, det omhandler, er efter min Mening saa stort og betydningsfuldt, at den Tid, der anvendes paa at drøfte det her i Tinget, vil være vel anvendt.

Ordføreren for Forslagsstillerne (*Harald Jensen*): Den ærede Landbrugsminister henviste til mine Udtalelser ved Forelæggelsen af dette Forslag, hvori jeg betonedede, at min Stilling i Udvalget havde været saaledes, at jeg end ikke vilde give mig Skin af at ville lægge Hindringer i Vejen for denne Sags Fremme. Saaledes er min Stilling endnu. Jeg vil fremdeles gøre, hvad jeg kan — og jeg ved, at jeg i den Retning har mine Partifæller med mig — for at bringe denne Sag til en for Landarbejderne heldig Løsning. Det er et Forhold, der er af en saa alvorlig Art, at det ligefrem er en almindelig Borgerpligt at søge at faa den ordnet paa en saa tilfredsstillende Maade som muligt, og lykkes det ikke at faa det just i den Skikkelse, man kunde ønske, vilde det være rigtigt alligevel at tage de smaa Skridt for senere at naa længere frem. Det er altsaa min Stilling fremdeles. Men den ærede Landbrugsminister erindrer ogsaa, at jeg udtalte, at saaledes som Stillingen var, stod det for mig, som om denne Sag var løbet i Staa, at Folketingets og Landstingets Stilling var saaledes over for hinanden, at der ikke kunde komme noget ud